

DUURZAAMHEID VAN DERRIS- EN PYRETHRUMPOEDER

DOOR

Dr Ir J. J. FRANSEN

(Instituut voor Plantenziektenkundig Onderzoek, Arnhem)

Het zal nu omstreeks 10 jaar geleden zijn, dat de Nederlandse Heidemij een oorlogsvoorraad derrispoeder aanschafte met een rotenongehalte van 10 %. Een mengmonster van deze partij, groot ongeveer 10 kg, verpakt in papieren zakken, zou een avontuurlijke reis wachten.

Aankankelijk was het monster ondergebracht in verschillende vertrekken van het centraal verwarmde gebouw der Nederlandse Heidemij te Arnhem. In 1942 verhuisde het van daar naar mijn studeervertrek, dat slechts periodiek verwarmd werd, zodat de luchtvochtigheid er gedurende een groot deel van de wintermaanden zeer hoog was. 's Zomers kon de temperatuur, aangezien de kamer een plat dak had en op het Zuiden lag, hoog oplopen. De zomer 1943 bracht het monster door op de zolder van het tijdelijk laboratorium van het ITBON te Arnhem om in het voorjaar van 1944 naar de gebouwen van de Plantenziektenkundige Dienst te Wageningen te worden overgebracht. Daar lag het in de gangkast en overleefde daar de evacuatieperiode in het intussen zwaar beschadigde gebouw, natuurlijk voor langere perioden aan een zeer hoge luchtvochtigheid blootgesteld. Pas in 1945 bracht ik het monster over naar een centraal verwarmde kelder en vandaar keerde het in 1947 terug naar het laboratorium van het ITBON, thans gevestigd op Mariëndaal (Oosterbeek), waar het tot eind 1948 op zolder lag opgeslagen. Verpakking en bewaringsomstandigheden zijn voor dit poeder dus verre van ideaal geweest. Wij verwachtten dan ook niet anders dan dat het rotenongehalte gedurende de ruim negenjarige omzwervingen wel belangrijk zou zijn teruggelopen. Volgens analyse van de Plantenziektenkundige Dienst bedroeg het rotenongehalte in de winter van 1940 10,6 % en in de winter '48/'49 nog 10,3 %. Hieruit blijkt wel dat rotenonverlies zelfs bij ongunstige opslag niet hoog behoeft te zijn.

Geheel anders zijn onze ervaringen met een pyrethrummonster dat dezelfde reisavonturen beleefde. Door verlorengaar van de desbetreffende bescheiden in mijn archief kan ik niet met zekerheid meer nagaan of deze partij aanvankelijk 0,9 dan wel 0,75 % pyrethrum bevatte. Vermoedelijk echter het eerste. In het in de winter '48/'49 daaruit getrokken monster was volgens analyse van de P.D. nog slechts 0,3 % aan pyrethrinen aanwezig. De betrekkelijk snelle afnemning van het pyrethrumgehalte in dit stuifpoeder was voor ons geenszins een verrassing. Voor nadere bijzonderheden zij de lezer verwezen naar: FRANSEN, WESTENBERG en TERPSTRA: Chemisch en biologisch onderzoek van verschillende pyrethrum-poeders. Tijdschr. o. Pl.ziekten, 53; 1-10, 1947.